

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΖ΄ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

**ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΙΣΟΤΗΤΑΣ, ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

**Ε Κ Θ Ε Σ Η
ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ**

ΠΡΟΕΔΡΙΑ: ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΟΥΤΣΗ

ΑΘΗΝΑ 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Συγκρότηση – Σύνθεση και αντικείμενο της Υποεπιτροπής	5
II. Συνεδριάσεις της Υποεπιτροπής και πρόσωπα που κλήθηκαν σε ακρόαση	7
III. Εισήγηση Εισηγήτρια: Παναγιώτα Δριτσέλη	13
IV. Έγκριση της Έκθεσης της Υποεπιτροπής.....	27

**ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΖ' – ΣΥΝΟΔΟΣ Γ'
ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ**

**Της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας
και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου**

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ
ΑΝΘΡΩΠΩΝ**

**ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΙΣΟΤΗΤΑΣ, ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

Α. Εισαγωγή – Αντικείμενο εργασιών Υποεπιτροπής

Η Υποεπιτροπή για την καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων, της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, συγκροτήθηκε, για πρώτη φορά, με την υπ' αρ. πρωτ. 9507/6471, από 30 Ιουνίου 2016, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, ύστερα από ομόφωνη απόφαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για τη σύστασή της, που ελήφθη κατά τη συνεδρίαση της 16ης Ιουνίου 2016.

Στην Υποεπιτροπή μετέχει ένας Βουλευτής/τρια από κάθε Κοινοβουλευτική Ομάδα της Αντιπολίτευσης, χωρίς να θίγεται η απόλυτη πλειοψηφία της Κοινοβουλευτικής Ομάδας που διαθέτει την απόλυτη πλειοψηφία στη Βουλή.

Αντικείμενο της Υποεπιτροπής αυτής είναι η καταπολέμηση της εμπορίας και της εκμετάλλευσης ανθρώπων.

Οι προτάσεις της Υποεπιτροπής υποβάλλονται στην Επιτροπή και διαβιβάζονται από τον Πρόεδρο της Βουλής στη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και στους αρμόδιους Υπουργούς.

Κατά τη Γ΄ Τακτική Σύνοδο της ΙΖ΄ Περιόδου, η Υποεπιτροπή για την καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων συστάθηκε με την υπ' αρ. πρωτ. 2743/1985, από 15 Φεβρουαρίου 2018, απόφαση του Προέδρου της Βουλής, ύστερα από ομόφωνη απόφαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για τη σύστασή της, που ελήφθη κατά τη συνεδρίαση της 8ης Φεβρουαρίου 2018.

Η Υποεπιτροπή συγκροτήθηκε από δεκατρία (13) μέλη της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, κατ' αναλογία της προβλεπόμενης από τον ΚτΒ (άρθρο 43 Α) Υποεπιτροπής για τα Θέματα των Ατόμων με Αναπηρία. Μέλη της Υποεπιτροπής ορίστηκαν οι Βουλευτές/τριες, κύριοι και κυρίες: Παναγιώτα Δριτσέλη, Χουσεΐν Ζεϊμπέκ, Αϊχάν Καρά Γιουσούφ, Ελισάβετ (Μπέττυ) Σκούφα, Αφροδίτη Σταμπουλή, Γεώργιος Ψυχογιός, Μαρία Αντωνίου, Χαρούλα (Χαρά) Κεφαλίδου, Ιωάννης Αϊβατίδης, Ιωάννης Γκιόκας, Κωνσταντίνος Κατσίκης, Αναστάσιος Μεγαλομύστακας και Γεώργιος Μαυρωτάς.

Η Υποεπιτροπή πραγματοποίησε 4 συνεδριάσεις, συνολικής διάρκειας 9 ωρών και 35 λεπτών, περίπου, κατά τις οποίες εκλήθησαν σε ακρόαση, προς ενημέρωση των μελών της, Υπουργοί, Γενικοί Γραμματείς Υπουργείων, δημόσιοι λειτουργοί και εκπρόσωποι Φορέων και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, όπως εμφανίζεται στο αντίστοιχο Κεφάλαιο της Έκθεσης.

II. ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΚΛΗΘΗΚΑΝ ΣΕ ΑΚΡΟΑΣΗ

1. Συνεδρίαση της 19ης Δεκεμβρίου 2017

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Συζήτηση επί των εισηγήσεων που θα συμπεριληφθούν στην Έκθεση της Υποεπιτροπής και έγκριση της Έκθεσης.

2. Συνεδρίαση της 6ης Μαρτίου 2018

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Προγραμματισμός των εργασιών της Υποεπιτροπής.

β) GRETA (Group of Experts on Action Against Trafficking in Human Beings): «Αναφορά σχετικά με την εφαρμογή από την Ελλάδα της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση Ενάντια στην Εμπορία Ανθρώπων».

Τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κύριοι και οι κυρίες: Ηρακλής Μοσκόφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών, Κορίνα Χατζηνικολάου, Επιστημονική Σύμβουλος στο Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή, Μαρία Γιαννακάκη, Γενική Γραμματέας Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Τζανέτος Φιλιππάκος, Γενικός Γραμματέας Συντονισμού Θεμάτων Αλλοδαπών, Υπηκόων Τρίτων Χωρών και Παράτυπης Μετανάστευσης του Υπουργείου Εσωτερικών, Θεοδώρα Κατσιβαρδάκου, Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Κοινωνικής Προστασίας και Συμβουλευτικών Υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (Γ.Γ.Ι.Φ.), Ταξίαρχος Γεώργιος Καστάνης, Διευθυντής Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου της ΕΛ.ΑΣ., Σπυρίδων Μπράτσικας, Αστυνομός Α΄ της Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου της ΕΛ.ΑΣ., Θεοδώρα Γιαννή, Κοινωνική Λειτουργός - Προϊσταμένη του Τμήματος Υποδοχής Επιτόπιας Παρέμβασης και Κέντρου Κοινωνικής Στήριξης Αμπελοκήπων του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), Θεώνη Κουφονικολάκου, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη (Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού), Χαραλαμπία Γαλανοπούλου – Φραγκούλη, Διευθύντρια Προγραμματισμού και Συντονισμού Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Βασιλεία Τυροβολά, Επισκέπτρια Υγείας στο Τμήμα Περιφερειακού Χάρτη και Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας στην 1^η ΥΠΕ Αττικής του Υπουργείου Υγείας, Ανδρομάχη Λαζαρίδη, Επικεφαλής Τμήματος Ανάπτυξης Προγραμμάτων – Υπεύθυνη για θέματα καταπολέμησης εμπορίας ανθρώπων και για θέματα Μεταναστευτικού Δικαίου του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ),

Νίκη Ρουμπάνη Πρόεδρος του Ελληνικού Δικτύου Γυναικών Ευρώπης, Μαρία Μουδάτσου, Δικαστική Ψυχολόγος της Μ.Κ.Ο. “PRAKSIS” – Διευθύντρια Θεσμικών Πόρων, Όλγα Τσικαλάγη, Ψυχολόγος στην Ανοιχτή Δομή Φιλοξενίας Προσφύγων στον Ελαιώνα της Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης της Γενικής Γραμματείας Υποδοχής του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής.

3. Συνεδρίαση της 15ης Μαΐου 2018

Θέμα ημερήσιας διάταξης:

Υποστήριξη θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.

Τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κύριοι και οι κυρίες: Ηρακλής Μοσκόφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών, Κορίνα Χατζηνικολάου, Επιστημονική Σύμβουλος στο Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή, Άννα Μαράη, Προϊσταμένη Τμήματος Ξενώνα Αττικής του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) και Μαργαρίτα Μπαρμακέλλη, Κοινωνική Λειτουργός του ΕΚΚΑ, Ειρήνη Σιώζου, Σύμβουλος Νομικής Στήριξης στο Συμβουλευτικό Κέντρο της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων στην Αθήνα, Ηλίας – Μιλτιάδης Κλάπας, Γενικός Γραμματέας Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, Θεμιστοκλής Σοφός, Α΄ Αντιπρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, Δημητρούλα Πρωτοψάλτη, Στέλεχος της Υπηρεσίας Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), Βασιλεία Τυροβολά, Επισκέπτρια Υγείας στο Τμήμα Περιφερειακού Χάρτη και Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας στην 1^η ΥΠΕ Αττικής του Υπουργείου Υγείας, Δανιήλ Εσδράς, Ειδικός Απεσταλμένος του Γενικού Διευθυντή - Σύμβουλος του Περιφερειακού Διευθυντή για τη Μεσόγειο του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ), Νίκη Ρουμπάνη, Πρόεδρος του Ελληνικού Δικτύου Γυναικών Ευρώπης, Μαρίνα Ντονοπούλου, Εκπρόσωπος της Διεθνούς Οργάνωσης «Α21», Βασίλης Παπαστεργίου, Δικηγόρος – Συντονιστής Νομικού Πυλώνα της Κοινωνικής Οργάνωσης Υποστήριξης Νέων «ΑΡΣΙΣ» και Διονυσία (Σίσυ) Βωβού, Πρόεδρος της Οργάνωσης Γυναικείων Δικαιωμάτων «Το Μωβ».

4. Συνεδρίαση της 26ης Ιουνίου 2018

Θέματα ημερήσιας διάταξης:

α) Συζήτηση σχετικά με τη σύνταξη της Έκθεσης της Υποεπιτροπής και ορισμός εισηγητών, κατά θέματα.

β) Προ-Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων '18-'23.

Τα μέλη της Υποεπιτροπής ενημέρωσαν οι κύριοι και οι κυρίες: Ηρακλής Μοσκόφ, Εθνικός Εισηγητής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων του Υπουργείου Εξωτερικών, Κορίνα Χατζηνικολάου, Επιστημονική Σύμβουλος στο Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή, Θεοδώρα Γιαννή, Προϊσταμένη Τμήματος Υποδοχής της Διεύθυνσης Κοινωνικών Παρεμβάσεων του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.), Νατάσα Αραπίδου, Συντονίστρια Προγράμματος του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ), Ντίνα Βαρδαράματου, Κοινωνική Λειτουργός - Υπεύθυνη Προγραμμάτων Αθήνας της Μ.Κ.Ο «PRAKSIS», Βασίλης Παπαστεργίου, Δικηγόρος - Συντονιστής Νομικού Πυλώνα της Κοινωνικής Οργάνωσης Υποστήριξης Νέων «ΑΡΣΙΣ», Μαρίνα Ντονοπούλου, Εκπρόσωπος της Διεθνούς Οργάνωσης «Α21», Δημήτριος Στάθης, Βοηθός Συντονιστή για το Γραφείο Trafficking της «Act Up - ΔΡΑΣΕ Hellas», Νίκη Ρουμπάνη, Πρόεδρος του Ελληνικού Δικτύου Γυναικών Ευρώπης, Αγγελική Σεραφείμ, Δικηγόρος – Συνεργάτρια του Κέντρου Γυναικείων Μελετών και Ερευνών «ΔΙΟΤΙΜΑ», Στάθης Πουλαράκης, Υπεύθυνος Προάσπισης και Διεκδίκησης Δικαιωμάτων της Οργάνωσης «Γιατροί του Κόσμου», Απόστολος Βεΐζης, Διευθυντής Προγραμμάτων της Οργάνωσης «Γιατροί Χωρίς Σύνορα» (Ελληνικό Τμήμα), Yirgalem Asgedom, Μέλος της Οργάνωσης Ενωμένων Γυναικών της Αφρικής (United African Women Organization), Princess Adewunmi Oke, Μέλος του Συλλόγου Νιγηριανών Γυναικών Ελλάδος, Γαλήνη Μασλιούκ, Δημοσιογράφος - Πρόεδρος Κοινότητας Ουκρανικής Διασποράς στην Ελλάδα και των Ελλήνων Φιλοουκρανών "Ουκρανο-Ελληνική Σκέψη" - Επικεφαλής της Παγκόσμιας Επιτροπής Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων του Παγκόσμιου Κογκρέσου των Ουκρανών, Javied Aslam, Πρόεδρος της Πακιστανικής Κοινότητας Ελλάδος «Η ΕΝΟΤΗΤΑ» - Πρόεδρος της Ένωσης Μεταναστών Εργατών και Μέλος ΣΕΜ του Δήμου Αθήνας και Ανουάρ Ικμπάλ, Μέλος του Δ.Σ. του Ελληνικού Φόρουμ Μεταναστών.

III. ΕΙΣΗΓΗΣΗ

**ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ
ΑΝΘΡΩΠΩΝ.**

ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΔΡΙΤΣΕΛΗ

**ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ
ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ, ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.**

ΙΖ΄ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ – Γ΄ ΣΥΝΟΔΟΣ

Η εμπορία ανθρώπων συνιστά, τις περισσότερες φορές, ένα διασυνοριακό - διεθνικό έγκλημα. Η φτώχεια, που μαστίζει ακόμη πολλές περιοχές του πλανήτη, αλλά και η ανισότητα μεταξύ των χωρών και στο εσωτερικό τους, είναι καθοριστικοί παράγοντες για την ανάπτυξη κυκλωμάτων εμπορίας ανθρώπων. Αρκεί να έχει κανείς μία αδρή εικόνα του κατά κεφαλήν εισοδήματος ανά χώρα και μία εικόνα των χωρών κυρίως προέλευσης και των χωρών κυρίως προορισμού θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, για να αντιληφθεί την άμεση συσχέτιση της φτώχειας σε μία χώρα με την αυξημένη δυνατότητα στρατολόγησης θυμάτων.

Οι ανισότητες μέσα στην ίδια χώρα ευνοούν την εμπορία ανθρώπων στο εσωτερικό της και μόνο η αύξηση του εισοδήματος των ασθενέστερων οικονομικά στρωμάτων θα συντελούσε στον περιορισμό του φαινομένου.

Δεδομένου ότι η ανεργία αποτελεί αιτία φτώχειας και συνεπώς πολύ σημαντικό και πολύ συχνό παράγοντα στρατολόγησης σε κύκλωμα εμπορίας ανθρώπων, για να υπάρξει μείωση του φαινομένου, η ανάπτυξη είναι ανάγκη να συνδυάζεται με αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας για γυναίκες και άνδρες και εξασφάλιση ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας. Εξίσου σημαντική είναι η προστασία των εργασιακών δικαιωμάτων και η προαγωγή ασφαλών συνθηκών εργασίας για όλους τους εργαζόμενους, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών/ριών.

Ακόμη και όπου υπάρχουν δυνατότητες για εργασία, τα λιγότερο εκπαιδευμένα άτομα είναι πιθανότερο να καταστούν θύματα εμπορίας ανθρώπων, για οποιοδήποτε είδους εκμετάλλευση. Η διασφάλιση ποιοτικής προσχολικής, πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας, τεχνικής, επαγγελματικής και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, για αγόρια και κορίτσια, αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα προστασίας.

Η ανισότητα μεταξύ των φύλων αποδεικνύεται καθοριστική για την αριθμητική υπεροχή των γυναικών μεταξύ των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων. Το 71% των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, συνολικά, είναι γένους θηλυκού: το 51% γυναίκες και το 20% κορίτσια. Πέφτουν θύματα, συνήθως, σεξουαλικής εκμετάλλευσης, αλλά και καταναγκαστικών ή πλαστών γάμων, επαιτείας, οικιακής δουλείας, καταναγκαστικής εργασίας, στον αγροτικό τομέα και στις αλυσίδες διατροφής, στη βιομηχανία ενδυμάτων και στην καθαριότητα. Η εξάλειψη όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών, των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων, στην εκπαίδευση, στην πρόσβαση στην ιδιοκτησία, στον έλεγχο της γης, όπως και στους φυσικούς και οικονομικούς πόρους, θα αποτελέσουν ανασταλτικό παράγοντα στη στρατολόγησή τους από τα κυκλώματα εμπορίας ανθρώπων. Επίσης, το πεδίο δράσης των κυκλωμάτων αυτών θα περιοριστεί με τη διευκόλυνση της ασφαλούς και ομαλής μετανάστευσης.

Προφανώς, κάθε προσπάθεια για την εξάλειψη των παραγόντων που προαναφέρθηκαν κινδυνεύει να ακυρωθεί σε περιοχές όπου υπάρχουν ένοπλες συγκρούσεις, οι οποίες αναμφισβήτητα ενισχύουν τα κυκλώματα εμπορίας ανθρώπων.

Το έργο της Υποεπιτροπής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων, της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, κατά τη Γ΄ Σύνοδο της ΙΖ΄ Κοινοβουλευτικής Περιόδου, εστίασε σε τρεις ιδιαίτερες θεματικές: στην αναφορά της Ομάδας GRETA (Group of Experts on Action Against Trafficking in Human Beings), σχετικά με την εφαρμογή από την Ελλάδα της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση Ενάντια στην Εμπορία Ανθρώπων, στην κρίσιμη θεματική της ισχυροποίησης του πλέγματος των πολιτικών για την υποστήριξη των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και στο Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων 2018 - 2023. Στο πλαίσιο αυτό, η Υποεπιτροπή, στις τρεις συνεδριάσεις που πραγματοποίησε κατά τη Γ΄ Σύνοδο της ΙΖ΄ Κοινοβουλευτικής Περιόδου, είχε την ευκαιρία να ενημερωθεί και να ανταλλάξει απόψεις με εκπροσώπους της Ελληνικής Κυβέρνησης, με φορείς της δημόσιας διοίκησης, με την κοινωνία των πολιτών, με ειδικούς από διεθνείς οργανισμούς, αλλά και με επαγγελματίες των δομών υποστήριξης, που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της εφαρμογής των πολιτικών προστασίας από την εμπορία και την εκμετάλλευση ανθρώπων.

I. Η αναφορά της Ομάδας GRETA (Group of Experts on Action Against Trafficking in Human Beings), σχετικά με την εφαρμογή από την Ελλάδα της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση Ενάντια στην Εμπορία Ανθρώπων.

Στη συνεδρίαση της Υποεπιτροπής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων, της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, της 6ης Μαρτίου 2018, συζητήθηκε το θέμα της αναφοράς της Ομάδας GRETA (Group of Experts on Action Against Trafficking in Human Beings), σχετικά με την εφαρμογή από την Ελλάδα της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση Ενάντια στην Εμπορία Ανθρώπων.

Όπως σημείωσαν οι φορείς, η χώρας μας κύρωσε το 2013 τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων, η οποία υπογράφηκε στη Βαρσοβία, αρκετά χρόνια νωρίτερα και συγκεκριμένα στις 16 Μαΐου του 2005. Στο πλαίσιο αυτό, η Έκθεση της Ομάδας GRETA αποτελεί την πρώτη αξιολόγηση της εφαρμογής της συγκεκριμένης Σύμβασης από την Ελλάδα. Από τα συμπεράσματα της Έκθεσης επισημάνθηκαν ως θετικά εκείνα που αφορούν στη θωράκιση της εθνικής θεσμικής αρχιτεκτονικής και τα οποία σχετίζονται με τη σύσταση του Γραφείου του Εθνικού Εισηγητή και με τη γρήγορη προετοιμασία του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς, ενώ, σε σχέση με τις προκλήσεις που εντοπίζει η Έκθεση, ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην ανάγκη κατάρτισης ενός συνολικού Σχεδίου Δράσης, με τη συμμετοχή όσο το δυνατόν περισσότερων φορέων της κοινωνίας των πολιτών, αλλά και στην ισχυροποίηση των μηχανισμών που αφορούν στον εντοπισμό των θυμάτων επί του πεδίου, δηλαδή στις διάφορες εκφάνσεις της καθημερινότητας, στις οποίες εμφανίζονται φαινόμενα εκμετάλλευσης και εμπορίας ανθρώπων.

Στο πλαίσιο αυτό, στη συνεδρίαση έγινε ιδιαίτερη μνεία, από το σύνολο των φορέων που συμμετείχαν, στη σημασία του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς και στην ανάγκη συμμετοχής σε αυτόν, όλων των επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στο πεδίο, αλλά και του ευρύτερου δυνατού δικτύου της κοινωνίας των πολιτών, για την αποτελεσματικότερη απάντηση στις προκλήσεις που εμφανίζονται στον εντοπισμό, στην ταυτοποίηση και στην προστασία των θυμάτων.

Ταυτόχρονα, δόθηκε έμφαση στην έμφυλη διάσταση του trafficking και αρκετοί από τους φορείς εστίασαν σε συγκεκριμένα μέτρα που έχει λάβει η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων για την καταπολέμηση του φαινομένου, στη λογική της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης και των συστάσεων της Ομάδας GRETA. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρθηκε, η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων αντιμετωπίζει το trafficking ως μορφή βίας κατά των γυναικών και ως τέτοιο έχει ενταχθεί στο Εθνικό Πρόγραμμα για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών, που

ξεκίνησε το 2009 και το οποίο αναπτύχθηκε ακόμη περισσότερο και διευρύνθηκε με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2016 - 2020. Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος, όπως επισημάνθηκε, έχει αναπτυχθεί ένα δίκτυο δομών προστασίας και υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας, το οποίο αποτελείται από την Εθνική Γραμμή SOS 15900, από 40 Συμβουλευτικά Κέντρα και από 21 Ξενώνες. Αυτό το δίκτυο παρέχει ψυχοκοινωνική στήριξη, νομική συμβουλευτική και φιλοξενία εξίσου στις γυναίκες θύματα εμπορίας ανθρώπων, όπως και στις γυναίκες θύματα άλλων μορφών βίας, καθώς επίσης και νομική βοήθεια, σε συνεργασία με τους κατά τόπους Δικηγορικούς Συλλόγους.

Όπως σημειώθηκε από την πλευρά των φορέων της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού Θεμάτων Αλλοδαπών, Υπηκόων Τρίτων Χωρών και Παράτυπης Μετανάστευσης του Υπουργείου Εσωτερικών, τα τελευταία χρόνια έχει γίνει σημαντική δουλειά στο πεδίο, σε ό,τι αφορά την αντιμετώπιση του trafficking και στο επίπεδο της εξάρθρωσης των δικτύων εκμετάλλευσης, αλλά και σε εκείνο της επαρκούς απάντησης στις ανθρωπιστικές ανάγκες των θυμάτων. Όπως χαρακτηριστικά σημειώθηκε, τα τελευταία τρία χρόνια και παρά τις δυσκολίες, ο Μηχανισμός ανταποκρίθηκε στις μεγάλες ανάγκες, με πυξίδα της δράσης του τον σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα. Εντούτοις, το εύρος του μεταναστευτικού φαινομένου είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση των θυμάτων εμπορίας και της εκμετάλλευσης ανθρώπων. Στο πλαίσιο αυτό, σημειώθηκε ότι η προσπάθεια όλων θα πρέπει να εστιάσει στην ενημέρωση των προσφύγων και των μεταναστών για την προστασία που θα έχουν, εφόσον προβούν σε καταγγελίες και αναζητήσουν προστασία από τις κρατικές δομές.

Από την πλευρά της Ελληνικής Αστυνομίας, οι συμμετέχοντες φορείς εστίασαν σε πτυχές της επιχειρησιακής δράσης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, ενώ παρουσίασαν και στοιχεία για την εξέλιξη της δράσης των εγκληματικών δικτύων. Όπως επισήμαναν οι λειτουργοί της Ελληνικής Αστυνομίας, αυτή τη στιγμή, η ΕΛ.ΑΣ. έχει ενεργοποιήσει ένα σημαντικό δίκτυο υπηρεσιακής συνεργασίας, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, με στόχο την καλύτερη προστασία των θυμάτων και την εφαρμογή του νόμου. Ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την επιχειρησιακή ικανότητα της Ελληνικής Αστυνομίας, αυτή έχει αυξηθεί σημαντικά. Τα στελέχη της ΕΛ.ΑΣ. λαμβάνουν επαρκή εκπαίδευση στο συγκεκριμένο θέμα, ενώ, όπως σημειώθηκε, η αποτελεσματική αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων αποτελεί βασική προτεραιότητα στο Πρόγραμμα Αντεγκληματικής Πολιτικής της Ελληνικής Αστυνομίας 2015-2019, με τρεις επιμέρους στόχους: τη μηδενική ανοχή στο φαινόμενο της διακίνησης και εκμετάλλευσης ανθρώπων, την προσπάθεια εξάλειψης ή ελαχιστοποίησης των παραγόντων που συμβάλλουν στο φαινόμενο και την ενίσχυση και βελτίωση του συντονισμού με τις συναρμόδιες υπηρεσίες και φορείς.

Από την πλευρά τους, οι φορείς της Γενικής Γραμματείας Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αναφέρθηκαν σε δύο πολύ σημαντικές πτυχές του έργου τους. Η πρώτη αφορά στις πρωτοβουλίες συντονισμού και συνεργασίας όλων των συναρμόδιων φορέων της πολιτικής για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων. Όπως σημειώθηκε, είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση και αυτός είναι και ο στόχος του συντονισμού, στην πρόληψη, πρωτίστως, αλλά και στην ευαισθητοποίηση, ώστε να είναι όλο και λιγότερο αναγκαίες οι πολιτικές ποινικής αντιμετώπισης.

Το δεύτερο ζήτημα, στο οποίο αναφέρθηκαν, αφορούσε τις δράσεις για την ενσωμάτωση των παρατηρήσεων της Ομάδας GRETA, σε σχέση με το θέμα της αποζημίωσης των θυμάτων. Όπως αναφέρθηκε συγκεκριμένα, τα θύματα εγκλημάτων, τα οποία τελέστηκαν στην Ελλάδα, είτε είναι ημεδαποί, είτε είναι αλλοδαποί, εφόσον έχουν την κατοικία τους ή τη συνήθη διαμονή τους στην Ελλάδα ή σε κράτος – μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δικαιούνται αποζημίωσης. Υπάρχει εδώ και περίπου δέκα χρόνια σχετικό νομοθετικό πλαίσιο, στο οποίο προστέθηκε και η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, μετά την κύρωσή της και πλέον στις δαπάνες αποζημίωσης περιλαμβάνονται και δαπάνες για ψυχική ή ψυχολογική υποστήριξη, εφόσον δεν υφίσταται δημόσια δομή στον τόπο κατοικίας του θύματος, όπως και δαπάνες μετεγκατάστασης και αγοράς των ειδών πρώτης ανάγκης που έχει ένα θύμα, εφόσον πρέπει να αλλάξει τόπο κατοικίας για την προσωπική του ασφάλεια. Επίσης, με τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης εισάγονται προβλέψεις για την ταχύτερη εξέταση της αίτησης για παροχή αποζημίωσης και τίθεται μεγαλύτερη προθεσμία υποβολής της προσφυγής κατά της απόφασης της Ελληνικής Αρχής Αποζημιώσεων. Τέλος, ως προς τη νομική συνδρομή στα θύματα trafficking, η νομοθεσία προβλέπει ότι αυτή παρέχεται ανεξαρτήτως εισοδήματος και για τις αστικές και για τις ποινικές τους αξιώσεις.

Ως προς τα ιδιαίτερα ζητήματα που αφορούν στο trafficking, σε σχέση με την ευάλωτη ομάδα των ασυνόδευτων ανηλίκων, ιδιαίτερη αναφορά έγινε από την Συνήγορο του Παιδιού, όπου σημειώθηκε ότι είναι σημαντική η Έκθεση της Ομάδας GRETA, στο σημείο όπου επισημαίνει ότι θα έπρεπε να υπάρχει μια διαφορετική ποινική μεταχείριση στην περίπτωση των ανηλίκων θυμάτων, ούτως ώστε στην ποινική διάταξη να περιλαμβάνονται, όχι μόνο η πράξη, αλλά και η πρόθεση, δηλαδή και η αντικειμενική υπόσταση της οικείας διάταξης και η υποκειμενική υπόσταση της οικείας διάταξης, η οποία στοιχειοθετείται με την πρόθεση εκμετάλλευσης του θύματος. Στη βάση αυτή, οι φορείς του Συνηγόρου του Παιδιού τόνισαν ότι θα πρέπει να προωθηθεί και να ψηφισθεί ο νόμος για την Επιτροπεία Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ο οποίος περιλαμβάνει την τήρηση και τη λειτουργία Μητρώου Ασυνόδευτων Ανηλίκων, ως υπομητρώο του Εθνικού Μητρώου Παιδικής Προστασίας. Το συγκεκριμένο πλαίσιο, όπως υπογραμμίστηκε, αξιοποιεί κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους,

με ειδικά προσόντα, προκειμένου να ρυθμίσουν ουσιώδεις εκκρεμότητες και να συνεκτιμήσουν και τον κίνδυνο έκθεσης σε εγκληματικά δίκτυα.

Από την πλευρά τους, οι φορείς που εργάζονται στην Ανοιχτή Δομή Φιλοξενίας Προσφύγων στον Ελαιώνα μετέφεραν την εμπειρία τους σχετικά με την αντιμετώπιση του φαινομένου του trafficking στο πεδίο, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά το έργο τους στις δομές φιλοξενίας προσφύγων. Όπως τονίστηκε, εκτός από την προστασία των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, είναι πολύ σημαντικό να αναγνωρίζονται οι ομάδες υψηλού κινδύνου, όπως είναι οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, ώστε να προλαμβάνονται φαινόμενα trafficking. Σημειώθηκε, επίσης, ότι οι αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης και φιλοξενίας μειώνουν σημαντικά τους κινδύνους.

Σχετικά με το έργο του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, ιδιαίτερη μνεία έγινε στις δράσεις του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, σε σχέση με την εργασιακή εκμετάλλευση και την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας. Όπως χαρακτηρίστηκε σημειώθηκε, στο πλαίσιο της αντιμετώπισης του φαινομένου, το Σώμα Επιθεωρητών Εργασίας και γενικότερα το Υπουργείο έχουν προβεί σε μια σειρά ρυθμίσεων και δράσεων. Το Σ.ΕΠ.Ε. επιλαμβάνεται περιπτώσεων, είτε κατόπιν καταγγελιών θυμάτων, είτε κατά παραγγελία του Συνηγόρου του Πολίτη, ασκώντας τις κυρωτικές του αρμοδιότητες, οι οποίες αφορούν στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων και προστίμων.

Σε σχέση με τη συμμετοχή των δομών δημόσιας υγείας στην εθνική στρατηγική ενάντια στο trafficking, τονίστηκε ότι υπάρχει σταθερή συνεργασία με το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, ενώ ενεργοποιούνται όλες οι κοινωνικές υπηρεσίες του τομέα της υγείας, στη βάση της προτυποποίησης των σχετικών διαδικασιών, όταν ένα πιθανό θύμα επισκέπτεται δομές υγείας, τα επείγοντα ιατρεία ενός νοσοκομείου ή τα τακτικά ιατρεία. Στόχος είναι να μπορεί ο επαγγελματίας υγείας να απαντήσει κατάλληλα και άμεσα στις ανάγκες.

Από την πλευρά τους, οι φορείς του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης ανέπτυξαν το πλαίσιο δράσης τους, στην κατεύθυνση της καταπολέμησης του trafficking και της βελτίωσης, συνολικά, της κατάστασης στο συγκεκριμένο θέμα. Όπως υπογραμμίστηκε, τα παιδιά και ιδιαίτερα οι ασυνόδευτοι ανήλικοι είναι τα πιο ευάλωτα θύματα. Σημειώθηκε ότι ο ΔΟΜ διατηρεί ομάδες ειδικών, οι οποίες εργάζονται σε συνεργασία και με άλλους φορείς, ώστε να εντοπίζονται τα παιδιά και να βρίσκουν πρόσβαση σε ασφαλή περιβάλλοντα διαβίωσης, ενώ, όπως τονίστηκε, διαρκής στόχος θα πρέπει να είναι ο ακόμα πιο γρήγορος εντοπισμός και ο καλύτερος συντονισμός ανάμεσα σε όσους ασχολούνται με το πρόβλημα στο πεδίο.

Επίσης, φορείς της κοινωνίας των πολιτών εστίασαν σε διάφορες όψεις της εθνικής πολιτικής ενάντια στο trafficking, επισημαίνοντας μια σειρά από ελλείψεις και προβλήματα, που εντοπίστηκαν και από την Έκθεση της Ομάδας GRETA. Άλλοι

μετέφεραν την εμπειρία από την ενασχόληση της κοινωνίας των πολιτών με το ζήτημα, αναφέρθηκαν σε νομικές, πολιτικές και εφαρμοστικές ελλείψεις στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, ενώ σημείωσαν και μια σειρά από ζητήματα, στα οποία έχει σημειωθεί πρόοδος στο πλέγμα των δημοσίων παρεμβάσεων στο θέμα.

Σημειώθηκε, τέλος, ότι υπάρχουν σημαντικές βελτιώσεις σε κρίσιμες πτυχές των πολιτικών για την καταπολέμηση του trafficking, ενώ ορισμένοι φορείς έδωσαν έμφαση στη συνεργασία, τονίζοντας ότι ο Εθνικός Μηχανισμός Αναφοράς αποτελεί ένα από τα βήματα, τα οποία θα βοηθήσουν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων.

II. Οι πολιτικές για την υποστήριξη των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.

Στη συνεδρίαση της Υποεπιτροπής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων, της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, της 15ης Μαΐου 2018, συζητήθηκε το θέμα των πολιτικών για την υποστήριξη των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.

Όπως σημείωσαν οι φορείς, είναι σημαντικό να εμβαθύνει η δράση όλων, με στόχο την ενδυνάμωση των πολιτικών στήριξης των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων. Στο πλαίσιο αυτό, τονίστηκε ότι η αντιμετώπιση του φαινομένου του trafficking δεν μπορεί να αφορά μόνο σε ποινικές διαδικασίες και σε διωκτικές επιχειρησιακές δράσεις, αλλά απαιτεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο υποστηρικτικών παρεμβάσεων, το οποίο θα εκτείνεται από τον εντοπισμό, μέχρι την επανένταξη των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων. Σε αυτήν την κατεύθυνση, όπως τονίστηκε, το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων ετοιμάζει ένα ολοκληρωμένο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την αντιμετώπιση του φαινομένου, το οποίο αναμένεται να τεθεί σε δημόσια διαβούλευση. Από την πλευρά τους, οι φορείς που εργάζονται στις δομές φιλοξενίας ανέλυσαν το πεδίο δράσης τους και τις προσπάθειές τους για την υποστήριξη των θυμάτων.

Εκ μέρους της Γενικής Γραμματείας Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, υπογραμμίστηκε ότι το ευρωπαϊκό πλαίσιο και η ενσωμάτωσή του στην εθνική νομοθεσία αποτελούν τη νομική βάση για την προστασία των ευάλωτων ομάδων, εστιάζοντας ιδιαίτερα στον μεταναστευτικό πληθυσμό. Και σε σχέση με την πρόσβαση στην εκπαίδευση και σε σχέση με την πρόσβαση στην υγεία, αλλά και ως προς την πρόσβαση σε νομιμοποιητικά έγγραφα διαμονής, τα θεσμικά βήματα που έχουν πραγματοποιηθεί είναι μεγάλα. Εντούτοις, όπως επισημάνθηκε, πολλά ακόμα μπορούν να γίνουν στο πεδίο της εφαρμογής των πολιτικών και στο πλαίσιο αυτό έγινε ιδιαίτερη αναφορά στον κομβικό ρόλο του

Γραφείου του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων και στο Σχέδιο Δράσης που εκπονεί.

Από την πλευρά τους, οι εκπρόσωποι του δικηγορικού κόσμου αναφέρθηκαν, αφενός, στα νομικά εργαλεία που υφίστανται για την υποστήριξη των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και, αφετέρου, στις απαραίτητες αλλαγές στο νομικό πλαίσιο και ιδιαίτερα στον Ποινικό Κώδικα και στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ώστε η προστασία που παρέχεται από το νόμο, αλλά και η αντιμετώπιση του φαινομένου, να ισχυροποιηθούν ακόμα περισσότερο.

Από την πλευρά της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων, ιδιαίτερη μνεία έγινε στο θέμα της προστασίας των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων. Όπως σημειώθηκε, συγκεκριμένα, για πρώτη φορά, δημιουργήθηκε και βρίσκεται σε πλήρη λειτουργία ένα ολοκληρωμένο δίκτυο 62 δομών σε όλη τη χώρα, για την πρόληψη και αντιμετώπιση όλων των μορφών έμφυλης βίας. Το δίκτυο αυτό περιλαμβάνει την εικοσιτετράωρη Γραμμή SOS 15900, η οποία στελεχώνεται από ειδικούς επιστήμονες, κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχολόγους. Επίσης, διαθέτει 40 Συμβουλευτικά Κέντρα σε όλη την Ελλάδα και 21 Ξενώνες Φιλοξενίας. Το δίκτυο των δομών αυτών εποπτεύει η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, μέσω της συγκρότησης μίας επιτελικής ομάδας συντονισμού.

Ως προς τα Συμβουλευτικά Κέντρα, σημειώθηκε ότι παρέχουν ψυχοκοινωνική στήριξη, δηλαδή στήριξη με συνεδρίες, από ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς. Επίσης, νομική συμβουλευτική και νομική βοήθεια, σε συνεργασία με τους κατά τόπους Δικηγορικούς Συλλόγους, μέσω πρωτοκόλλων συνεργασίας. Ακόμη, παρέχεται συμβουλευτική σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας και, όπου απαιτείται, παρέχονται υπηρεσίες παραπομπής σε ξενώνες, σε νοσοκομεία, σε κέντρα υγείας ή σε μη κυβερνητικές οργανώσεις. Όπως υπογραμμίστηκε, όλες οι δομές στελεχώνονται από επιστημονικό προσωπικό, εξειδικευμένο σε συμβουλευτική γυναικών, δηλαδή ψυχολόγους, κοινωνιολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και νομικούς. Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες καλύπτονται από το απόρρητο της συμβουλευτικής και σκοπός των υπηρεσιών αυτών είναι η ενδυνάμωση των γυναικών.

Σε ό,τι αφορά τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, τονίστηκε ότι λειτουργούν Γραφεία Εργασίας Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων και οι δικαιούχοι των σχετικών προγραμμάτων λαμβάνουν, από το ειδικό επιστημονικό προσωπικό του Οργανισμού, μια σειρά από συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες, οι οποίες στοχεύουν στην αποτελεσματικότερη προώθηση των προγραμμάτων, στην ενδυνάμωση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, προκειμένου να ενταχθούν στην αγορά εργασίας, αλλά και στην ευρύτερη στήριξη, ενδυνάμωση, ενθάρρυνση και ενεργοποίηση, για την κοινωνικοοικονομική αυτονόμησή τους. Ο ΟΑΕΔ υλοποιεί,

επίσης, προγράμματα κατάρτισης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, από πιστοποιημένα εξειδικευμένα κέντρα κοινωνικής και επαγγελματικής ένταξης.

Σε ό,τι αφορά τον Χάρτη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, τονίστηκε ότι οι φορείς της συμμετέχουν και, στο πλαίσιο αυτό, έχουν οριστεί σημεία επαφής με τον Εθνικό Μηχανισμό Αναφοράς Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων, με στόχο την ενημέρωση του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού των νοσοκομείων, ως προς τον εντοπισμό πιθανών θυμάτων, σε περίπτωση που αυτά επισκεφτούν κάποια δομή δημόσιας υγείας.

Οι εκπρόσωποι του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης, από την πλευρά τους, μετέφεραν την εμπειρία τους από το πεδίο, τονίζοντας ότι, παρά τη γενική άποψη ότι το trafficking αφορά κυρίως γυναίκες, οι σημερινές μορφές του και ιδιαίτερα η εκμετάλλευση στην εργασία αγγίζουν εξίσου και τους άνδρες, ενώ επισήμαναν ότι είναι απαραίτητη η δημιουργία συγκεκριμένων εργαλείων για την αντιμετώπιση των ιδιαίτερων εκφάνσεων ενός φαινομένου, το οποίο είναι πολυδαίδαλο και πολυπαραγοντικό. Τονίστηκε, επίσης, ότι είναι απαραίτητη η συστηματοποίηση και ο συντονισμός στη δράση όλων των φορέων που ασχολούνται με την προστασία θυμάτων εμπορίας και εκμετάλλευσης ανθρώπων, ενώ έγινε ιδιαίτερη αναφορά στη μεθοδολογία προσέγγισης του φαινομένου, τόσο στο πεδίο, όσο και σε επίπεδο νομοθετικού πλαισίου.

Επίσης, οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων περιέγραψαν τις παρεχόμενες υπηρεσίες στις δομές τους, ενώ αναφέρθηκαν διεξοδικά στις προκλήσεις και στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, υπογραμμίζοντας και την ανάγκη ενίσχυσης των οργανώσεων που δουλεύουν καθημερινά στο πεδίο της προστασίας των δικαιωμάτων των γυναικών.

III. Το Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων 2018 - 2023.

Στη συνεδρίαση της Υποεπιτροπής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων, της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, της 26ης Ιουνίου 2018, συζητήθηκε το θέμα του Σχεδίου Δράσης για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων 2018 - 2023.

Οι φορείς που εκπροσώπησαν το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων ανέλυσαν διεξοδικά το Σχέδιο Δράσης, το οποίο επεξεργάστηκε το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή και έθεσε σε διαβούλευση, με στόχο την ευρύτερη δυνατή συναίνεση γύρω από τους στόχους και τις μεθόδους

αντιμετώπισης του φαινομένου του trafficking. Όπως σημειώθηκε συγκεκριμένα, οι στόχοι του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα έτη 2018-2023 είναι: η πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων, η έγκαιρη ανίχνευση, προστασία και αρωγή των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, η δίωξη των δραστών και η απονομή της δικαιοσύνης, ο συντονισμός και η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ εθνικών φορέων και μεταξύ εθνικών και διεθνών φορέων για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των θυμάτων. Επίσης, σημαντικό στόχο αποτελεί η εμπέδωση μίας προστατευτικής, θυματοκεντρικής προσέγγισης, η οποία σέβεται και λαμβάνει υπόψη την έμφυλη διάσταση του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και τις ιδιαίτερες ανάγκες των διαφόρων ευάλωτων ομάδων θυμάτων και ιδιαίτερα των ανηλίκων.

Εκ μέρους του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, σημειώθηκε ότι οι διαδικασίες στο Σχέδιο Δράσης θα πρέπει να διαχυθούν σε όλους τους φορείς και παράλληλα να πραγματοποιηθούν όσο το δυνατόν περισσότερες επιμέρους δράσεις και ενημερώσεις, ώστε η πληροφορία να φτάσει σε όλους τους επαγγελματίες στο πεδίο. Η βιωσιμότητα του συγκεκριμένου σχεδίου αφορά, επίσης, στην ενίσχυση των φορέων με προσωπικό και πόρους, ώστε να καταστεί εφικτή η αντιμετώπιση όλο και περισσότερων προκλήσεων στο πεδίο της καθημερινής δράσης.

Από την πλευρά του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης, σημειώθηκε ότι θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και να αξιοποιηθούν τα συμπεράσματα των διαθέσιμων ερευνών, προκειμένου οι παρεμβάσεις να συμβαδίζουν με τις τάσεις, τις ανάγκες και τις ομάδες στόχου. Επίσης, ως προς τις δράσεις ευαισθητοποίησης που περιγράφονται στο Σχέδιο Δράσης, σημειώθηκε ότι το ενημερωτικό υλικό, που απευθύνεται στο κοινό, θα πρέπει να είναι διαθέσιμο και σε κυκλοφορία καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου και όχι μόνο κατά τη διενέργεια των εκστρατειών ενημέρωσης. Ακόμη, με δεδομένο ότι οι καμπάνιες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης πραγματοποιούνται κυρίως στα μεγάλα αστικά κέντρα, θα ήταν χρήσιμο να προβλεφθούν και άλλες δράσεις, ενδεχομένως με τη συμμετοχή και του Εθνικού Μηχανισμού Αναφοράς και σε τοπικό επίπεδο και ιδιαίτερα σε απομακρυσμένες περιοχές. Τονίστηκε, τέλος, ότι θα πρέπει να αναφέρονται ρητά στους στόχους και οι άντρες, καθώς είναι πολύ συχνά θύματα εμπορίας, με σκοπό, κυρίως, την εργασιακή εκμετάλλευση.

Εκ μέρους των φορέων που υλοποιούν προγράμματα στο πεδίο, αλλά και εκείνων των μη κυβερνητικών οργανώσεων και της κοινωνίας των πολιτών, χαρακτηρίστηκε ως θετική η δημιουργία ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης, σημειώνοντας, εντούτοις, την ανάγκη για πιο συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα, για αξιόπιστη αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και για μεγαλύτερη εμβάθυνση των δράσεων, ώστε να μπορούν να καλύψουν συνολικά το φαινόμενο. Σημειώθηκε, επίσης, ότι κρίνεται

αναγκαίο να υπάρχει μια διαδικασία άμεσης διαχείρισης της κρίσης και κάλυψης πρακτικών αναγκών των θυμάτων, όπως είναι η παροχή προστασίας και ασφάλειας, η παροχή στέγασης και εγκατάστασης σε ξενώνα, η παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, η βοήθεια κατά τη διάρκεια νομικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένης και της ειδικευμένης διερμηνείας και μετάφρασης, η οικονομική βοήθεια και ο πολυεπίπεδος συντονισμός των υπηρεσιών. Αναφορά έγινε και στην 24ωρη Γραμμή, όπου μπορεί κανείς να καλέσει και να καταγγείλει κάποιο περιστατικό, με ιδιαίτερη έμφαση στη σημαντικότητά της και στο ότι η λειτουργία αυτής της Γραμμής θα πρέπει να ενταχθεί στο Σχέδιο Δράσης.

Επίσης, αρκετοί φορείς αναφέρθηκαν στην ανάγκη ακόμα μεγαλύτερης συγκεκριμενοποίησης του Σχεδίου Δράσης, ώστε το γενικότερο πλαίσιο της θυματοκεντρικής προστατευτικής προσέγγισης να μπορέσει να καταστεί αποτελεσματικό και λειτουργικό στο πεδίο. Στο πλαίσιο αυτό, αναφέρθηκαν και προκλήσεις, οι οποίες, ενδεχομένως, θα έπρεπε να απασχολήσουν περισσότερο, όπως, για παράδειγμα, το γεγονός ότι δεν υπάρχει μια αναφορά για τους άντρες θύματα εργασιακού trafficking, σημειώνοντας ιδιαίτερα ότι οι διαστάσεις του φαινομένου που αφορούν στον αγροτικό τομέα συχνά αγνοούνται. Προτάθηκε, στο πλαίσιο αυτό, η συμμετοχή στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης και φορέων του αγροτικού κόσμου, ώστε να υπάρξει η αντίστοιχη ευαισθητοποίηση.

Από την πλευρά τους, τέλος, οι φορείς εκπροσώπησης κοινοτήτων μεταναστών και άλλων ευάλωτων κοινωνικών ομάδων αναφέρθηκαν σε όψεις της καθημερινότητας του φαινομένου της εκμετάλλευσης και εμπορίας ανθρώπων, ενώ παρέθεσαν και μια σειρά από προτάσεις για τη βελτίωση της πολιτικής για την πρόληψη και την καταπολέμησή του.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

Η ενασχόληση της Υποεπιτροπής για την Καταπολέμηση της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Ανθρώπων, της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, κατά τη Γ΄ Σύνοδο της ΙΖ΄ Κοινοβουλευτικής Περιόδου, ανέδειξε σημαντικές όψεις του φαινομένου, ενώ επέτρεψε την εμβάθυνση της συζήτησης γύρω από τις δράσεις που θα πρέπει να προχωρήσουν, ώστε να υπάρξει, αφενός, μια πιο συγκροτημένη θεσμική απάντηση στο πρόβλημα και, αφετέρου, να διευρυνθεί η ευαισθητοποίηση του συνόλου της κοινωνίας και του κρατικού μηχανισμού στο συγκεκριμένο ζήτημα.

Σε ό,τι αφορά τις ελλείψεις του κρατικού μηχανισμού, αλλά και τα προβλήματα στον συντονισμό των φορέων που συμμετέχουν στην προσπάθεια καταπολέμησης της

εμπορίας ανθρώπων, η Έκθεση της Ομάδας GRETA (Group of Experts on Action Against Trafficking in Human Beings), σχετικά με την εφαρμογή από την Ελλάδα της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση Ενάντια στην Εμπορία Ανθρώπων, ανέδειξε μια σειρά από προβλήματα, με κυριότερα εκείνα του συντονισμού, της πρόληψης, αλλά και της ολοκληρωμένης αντιμετώπισης του φαινομένου. Και η διάσταση της ενημέρωσης, αλλά και εκείνη της προστασίας, μετά από τον εντοπισμό των θυμάτων, θα πρέπει να ισχυροποιηθούν και ταυτόχρονα να αυξηθούν τα μέσα και οι πόροι, ώστε να δοθούν οι απαραίτητες απαντήσεις, σε ένα φαινόμενο που συνδέεται εν μέρει με την αύξηση των προσφυγικών ροών, αλλά, κυρίως, με τα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι φτωχότερες χώρες του πλανήτη και σε μικρότερο βαθμό η χώρα μας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

- Άμεση εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, με προθεσμίες και κοστολογήσεις, ώστε να μπορούν να ενταχθούν στον Προϋπολογισμό.
- Επαρκέστερη στελέχωση του Γραφείου του Εθνικού Εισηγητή. Η προβλεπόμενη στελέχωση του Γραφείου από μόνο τρία μέλη, εκτός του ίδιου του Εθνικού Εισηγητή, όπως ορίζει ο ν. 4198/2013, θεωρείται ανεπαρκέστατη.
- Προσθήκη του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής στα Υπουργεία για τα οποία προβλέπεται από το ν. 4198/2013 να έχουν συνδέσμους με το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή.
- Θεσμική θωράκιση των συνδέσμων και των αναπληρωτών τους στα προβλεπόμενα Υπουργεία, ώστε να έχουν αποκλειστικό αντικείμενο την πρόληψη και καταπολέμηση της εκμετάλλευσης και της εμπορίας ανθρώπων, για το οποίο και να λογοδοτούν.
- Ενίσχυση των προγραμμάτων επιμόρφωσης των δημοσίων υπαλλήλων και κρατικών λειτουργών, ώστε να μπορούν να εντοπίζουν τα θύματα πιο αποτελεσματικά, καθώς είναι κοινό συμπέρασμα ότι το θύμα δύσκολα απευθύνεται μόνο του στις Αρχές.
- Επίλυση του προβλήματος θεσμοθετημένης επιμόρφωσης του προσωπικού ιδιωτικού δικαίου, για το οποίο υπάρχει πιθανότητα να έρχεται σε επαφή με θύματα εμπορίας, η οποία, σύμφωνα με το υπάρχον νομικό πλαίσιο, δεν ανήκει στις αρμοδιότητες του ΕΚΔΔΑ.
- Ενίσχυση των ενημερωτικών εκστρατειών για την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας, ώστε να εκμηδενιστεί η ανοχή στο φαινόμενο, να αυξηθούν οι καταγγελίες πιθανών περιστατικών και να μειωθεί η κατανάλωση προϊόντων, για τα οποία

υπάρχουν πληροφορίες ότι παράχθηκαν σε εργασιακές συνθήκες δουλείας. Επίσης, ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων στα σχολεία.

- Εξασφάλιση αξιοπρεπούς στέγασης και εκπαίδευσης ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων, ώστε να προλαμβάνεται η πιθανή εμπλοκή τους σε κυκλώματα εκμετάλλευσης και η θυματοποίησή τους.

- Εξειδικευμένη ψυχοκοινωνική στήριξη θυμάτων και μαρτύρων, ακόμη και αν δεν προβλέπεται από τη δομή φιλοξενίας.

- Πλήρης νομική υποστήριξη για την παράσταση πολιτικής αγωγής των θυμάτων, μέχρι και την εκδίκαση της διεκδίκησης αποζημίωσης, η οποία οφείλει να έχει ύψος αντίστοιχο με τη βλάβη που υπέστη το θύμα.

- Προστασία μαρτύρων κατά αναλογία με τις διατάξεις που ισχύουν για υποθέσεις διακίνησης ναρκωτικών.

- Προσαρμογή της δικονομίας, ώστε να προλαμβάνεται η επαναθυματοποίηση (π.χ. μαγνητοσκόπηση των καταθέσεων).

- Αναμόρφωση της νομοθεσίας για τις άδειες παραμονής των θυμάτων, εναρμόνιση με τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης.

- Αναζήτηση ευθυνών του εργοδότη, σε κάθε περίπτωση εργασίας σε συνθήκες δουλείας.

- Αύξηση θέσεων φιλοξενίας για θύματα άνδρες.

IV. Η Εισήγηση έγινε δεκτή κατά πλειοψηφία και απαρτίζει την Έκθεση της Υποεπιτροπής, η οποία κατατίθεται στην Επιτροπή Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και αποτελεί συνοδό κείμενο της Έκθεσής της.

Αθήνα, 22 Νοεμβρίου 2018

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ, ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

**ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΣΤΑΜΠΟΥΛΗ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

ΤΑ ΜΕΛΗ

**ΔΡΙΤΣΕΛΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ
ΖΕΪΜΠΕΚ ΧΟΥΣΕΪΝ
ΚΑΡΑ ΓΙΟΥΣΟΥΦ ΑΪΧΑΝ
ΣΚΟΥΦΑ ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ (ΜΠΕΤΤΥ)
ΨΥΧΟΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΒΟΥΛΤΕΨΗ ΣΟΦΙΑ**

**ΚΕΦΑΛΙΔΟΥ ΧΑΡΟΥΛΑ (ΧΑΡΑ)
ΑΪΒΑΤΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΓΚΙΟΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΚΑΤΣΙΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΜΑΥΡΩΤΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΜΕΓΑΛΟΜΥΣΤΑΚΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ**